

Stanowisko religijne i etyczne

w kwestii opieki zdrowotnej

Świadkowie Jehowy kochają życie i czynią wszystko, co leży w granicach rozsądku, by je przedłużyć. Zabiegają o jak najlepszą opiekę medyczną i akceptują zdecydowaną większość form leczenia.

Aborcja

Świadome wywołanie poronienia tylko po to, by nie urodzić niechcianego dziecka, oznacza umyślne odebranie życia człowiekowi i jest dla Świadków Jehowy niedopuszczalne. Jeżeli podczas porodu trzeba wybrać między życiem matki a życiem dziecka, decyzję w tej sprawie podejmują rodzice lub prawni opiekunowie.

Alkohol, leki i narkotyki

Biblia nie zabrania umiarkowanego spożywania napojów alkoholowych (Powtórzonego Prawa 14:26; Efezjan 5:18; 1 Tymoteusza 5:23). Biblijne zasady dotyczące umiaru oraz szacunku dla życia i władz umysłowych wykluczają zażywanie substancji uzależniających, na przykład tytoniu czy narkotyków zażywanych nielecniczo. Stosowanie narkotyków pod nadzorem lekarza, łącznie z podawaniem ich w celu uśmierzenia ciężkiego bólu, jest kwestią osobistą.

Antykoncepcja, kontrola urodzin

Pismo Święte nie zabrania kontroli urodzin. Każda para małżeńska osobiście ustali z poczuciem odpowiedzialności, czy będzie korzystać z odpowiednich metod planowania rodziny. Jednakże Świadkowie Jehowy odrzucają metody antykoncepcji o działaniu poronnym.

Autotransfuzja (zobacz tabelę wewnątrz).

Świadkowie Jehowy nie zgadzają się na przedoperacyjną donację krwi własnej, czyli pobranie krwi przed operacją i przechowanie jej do ponownego przetoczenia.

Niemniej użycie krwi własnej w takich technikach, jak hemodylucja, odzyskiwanie krwi wynaczynionej, płucoserce i hemodializa jest kwestią osobistej decyzji. Do *primingu* należy używać płynów niekriopochodnych. Dopuszczalne może być też zastosowanie łąki zewnątrzoponowej, plazmaferazy, a także znakowanie komórek krwi oraz użycie autologicznego żelu płytkowego. Lekarze powinni się z góry upewnić, które preparaty lub zabiegi dany pacjent akceptuje.

Dawstwo i transplantacja narządu

Chociaż Biblia wyraźnie zakazuje spożywania krwi, to nie ma w niej bezpośredniego przykazania zabraniającego korzystania z innej tkanki ludzkiej. Dlatego decyzja, czy zgodzić się na transplantację lub dawstwo jakiegoś narządu, jest sprawą osobistą.

Eutanazja

Patrz: „Przedłużanie życia, prawo do śmierci i testament życia, oświadczenia woli *pro futuro*”.

Fracje krwi (zobacz tabelę wewnątrz).

Poglądy religijne Świadków Jehowy nie wykluczają całkowitego używania albumin, immunoglobulin, czynników krzepnięcia i roztworów hemoglobiny – a więc frakcji pochodzących z podstawowych składników krwi. Lekarze powinni się z góry upewnić, które preparaty lub zabiegi dany pacjent akceptuje. (Patrz: „Immunoglobuliny i surowice” oraz „Strategie alternatywne wobec transfuzji”).

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Poglądy Świadków Jehowy co do użycia frakcji uzyskanych z podstawowych składników krwi znacznie się między sobą różnią. Lekarze powinni się z góry upewnić, jaką decyzję podjął w tej sprawie każdy pacjent.

Immunoglobuliny i surowice

Poglądy religijne Świadków Jehowy nie zabraniają kategorycznie stosowania frakcjonowanych preparatów krwi. Każdy Świadek musi sam zdecydować, czy przyjąłby immunoglobuliny lub surowice zawierające te frakcje.

Karcenie, zaniedbywanie i wykorzystywanie dzieci

Niczym nie można usprawiedliwić zaniedbywania lub wykorzystywania dzieci. Karcenie w sensie pouczania, szkolenia i nacechowanego miłością upominania jest nieodzowne w kształtowaniu dziecka.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Świadkowie Jehowy nie praktykują uzdrawiania wiarą.

Obrzezanie

Obrzezanie przestało mieć jakiegokolwiek znaczenie religijne we wczesnym okresie chrystianizmu w pierwszym wieku n.e. (1 Koryntian 7:19). Zatem obecnie w przypadku małego syna jest to osobista decyzja rodziców. Zwyczaj okaleczania narządów płciowych u dziewczynek to zabieg niepotrzebny i okrutny.

Opieka duszpasterska

Współwynawcom, którzy są chorzy lub przebywają w szpitalu, Świadkowie Jehowy niosą duchowe pokrzepienie i praktyczną pomoc. W większości dużych miast działają Grupy Odwiedzania Chorych, składające się z wykwalifikowanych kaznodziejów.

Pełnomocnik medyczny

W wielu krajach, stosownie do osobistej sytuacji i przepisów prawa, każdy Świadek Jehowy rozstrzyga, kogo zechce ustanowić pełnomocnikiem medycznym na wypadek, gdyby był niezdolny do samodzielnego podejmowania decyzji. Jeśli pacjent ustanowił pełnomocnika w sprawie opieki zdrowotnej i zaznaczył to w dokumencie, który zawniosł sobie sporządził na wypadek utraty przytomności, to należy uszanować prawo pełnomocnika do podejmowania decyzji w imieniu nieprzytomnego pacjenta. (Patrz: „Dyspozycje i pełnomocnictwo w sprawie opieki zdrowotnej” oraz „Podejmowanie decyzji i zgoda świadoma”).

Plazmafereza

Poddanie się plazmaferezie jest kwestią osobistej decyzji każdego Świadka Jehowy, jeśli podczas zabiegu stosuje się płyn osoczozastępczy (np. roztwór koloidu). Świadkowie Jehowy nie akceptują uzupełniania objętości osoczem alogenicznym.

Podejmowanie decyzji i zgoda świadoma

Świadkowie Jehowy sami szukają opieki medycznej, gdy jest im potrzebna. Wiele sądów uznaje elementarne prawo pacjenta do stanowienia o własnym ciele przy podejmowaniu decyzji w sprawach medycznych, toteż chronią jego autonomię, kierując się zasadą świadomej zgody i świadomego wyboru leczenia. W niektórych krajach obejmuje ona również dojrzałych nastolatków.

Pacjent (bądź rodzice lub opiekunowie małoletniego) powinien być dokładnie poinformowany o rozpoznaniu, rokowaniu i zaleceniach co do leczenia, aby mógł podejmować w tych sprawach świadome decyzje. Rodzice mają ustawowe i naturalne prawo podejmowania takich decyzji za swoje małoletnie dzieci.

Prawa i wierzenia dotyczące pokarmów

Świadkowie Jehowy powstrzymują się od spożywania krwi i niewykrwawionego mięsa (Dzieje 15:20, 28, 29). Poza tym nakazem biblijnym nie mają jako grupa żadnych ograniczeń co do spożywanych pokarmów.

Przedłużanie życia, prawo do śmierci i testament życia, oświadczenia woli *pro futuro*

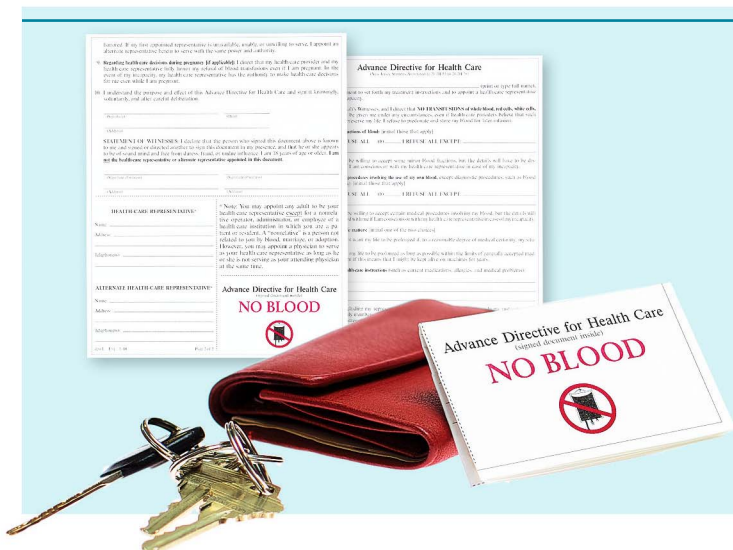
Życie jest święte. Z tego powodu należy czynić rozsądne i humanitarne wysiłki, by je przedłużyć i podtrzymywać. Jednakże Biblia nie wymaga podejmowania nadzwyczajnych, skomplikowanych, rozpaczliwych i kosztownych starań, by podtrzymywać przy życiu osobę umierającą. W niektórych przypadkach lekarze mogą zgodnie twierdzić, że te metody przedłużałyby jedynie proces umierania i utrzymywały chorego przy życiu pozbawionym jakiegokolwiek treści. Należy uszanować wyraźne polecenia pacjenta w tej sprawie, wydane ustnie lub na piśmie.

Przeszczep komórek macierzystych

Pozyskiwanie komórek macierzystych kosztem życia embrionu jest dla Świadków Jehowy niedopuszczalne. Natomiast każdy pacjent decyduje, czy przyjmie komórki macierzyste pozyskane z jego własnej krwi lub z krwi innej osoby, pod warunkiem że podczas takiej procedury nie następuje celowe pobranie, przechowanie i przetoczenie składników krwi.

Stanowisko Świadków Jehowy wobec krwi alogenicznej i autologicznej

STANOWISKO	KREW ALOGENICZNA	KREW AUTOLOGICZNA
Odmowa	Krew pełna <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>Krwinki czerwone</p> <p>⋮</p> <p>Fracje krwinek czerwonych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hemina • Hemoglobina </div> <div style="text-align: center;"> <p>Krwinki białe</p> <p>⋮</p> <p>Fracje krwinek białych</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Płytki</p> <p>⋮</p> <p>Fracje płytek</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Osocze</p> <p>⋮</p> <p>Fracje osoczowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Albuminy • Czynniki krzepnięcia • Fibrynogen • Immunoglobuliny </div> </div>	
Możliwa akceptacja	<p>Pacjenci podejmują osobiste decyzje, co mogą przyjąć z czystym sumieniem. Z każdym należy zawsze przedyskutować, na jakie preparaty lub zabiegi się zgodzi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przedoperacyjne pobranie krwi własnej i przechowanie do późniejszej reinfuzji • Ostra hemodylucja normowolemiczna • Dializa • Krążenie pozaustrojowe • Odzyskiwanie krwi

Dyspozycje i pełnomocnictwo w sprawie opieki zdrowotnej

Świadkowie Jehowy noszą na sobie wiążący prawnie dokument, który nakazuje, by bez względu na okoliczności nie przetaczać im krwi. Dokument ten jest sporządzony zgodnie z miejscowym prawem. Zawiera osobiste stanowisko jego właściciela w sprawie frakcji krwi i zabiegów z użyciem krwi własnej oraz w innych kwestiach medycznych. W niektórych systemach prawnych pacjent może ustanowić w tym dokumencie pełnomocnika upoważnionego do podejmowania za niego decyzji medycznych lub udzielania wyjaśnień, gdyby sam nie był do tego zdolny.

Sakramenty, obrządk i zwyczaje religijne

Świadkowie Jehowy nie mają szczególnych rytuałów, które należałoby odprawiać wobec chorych lub umierających. Należy podejmować wszelkie rozsądne wysiłki, by nieść choremu ulgę przez pomoc medyczną i duchową.

Sekcja zwłok

W sekcji zwłok pacjent komunikuje swoje stanowisko za życia. Niekiedy prawo może wymagać przeprowadzenia sekcji w celu ustalenia przyczyny zgonu.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

W wielu krajach pacjent będący Świadkiem Jehowy ustanawia pełnomocnika i upoważnia go do podejmowania za niego decyzji lub udzielania wyjaśnień, gdyby sam nie był do tego zdolny.

Strategie alternatywne wobec transfuzji

Aby uniknąć transfuzji krwi w trakcie opieki medycznej, korzysta się z różnych klinicznych strategii leczenia krwotoku i niedokrwistości. Takie strategie alternatywne wobec transfuzji obejmują stosowanie w odpowiednich kombinacjach leków, sprzętu i różnych technik w celu zmniejszenia lub uniknięcia utraty krwi i pobudzenia krwiotworzenia. Podejście to, polegające na korzystaniu z rozmaitych metod przez współpracujący zespół, określa się mianem bezkrwawej medycyny (lub bezkrwawej chirurgii), oszczędzania krwi bądź postępowania z krwią pacjenta.*

Transfuzja krwi (zobacz tabelę wewnątrz).

Świadkowie Jehowy uważają, że transfuzja krwi została zakazana w takich fragmentach biblijnych, jak: „Tylko mięsa z jego duszą—jego krwią—nie wolno wam jeść” (Rodzaju 9:3, 4); „wyleje jego krew i przykryje ją pro-

* Komitety Łączności ze Szpitalami dla Świadców Jehowy mogą dostarczyć lekarzom informacji o strategiach alternatywnych wobec transfuzji oraz umożliwić konsultacje z lekarzami, którzy mają doświadczenie w leczeniu bez użycia krwi. Komitety te działają w większości dużych miast na całym świecie.

WARTO ZAPAMIĘTAĆ

Wielu Świadców Jehowy akceptuje zabiegi z krwią autologiczną, takie jak odzyskiwanie krwi wynaczynionej i hemodylucja.

chem” (Kapłańska 17:13, 14); „trzeba im napisać, by się powstrzymywali (...) od rozpusy, i od tego, co uduszone, i od krwi” (Dzieje 15:19, 20). Choć w wersetych tych nie ma terminów medycznych, Świadkowie Jehowy uważają, że wykluczają one przetaczanie krwi pełnej, krwinek czerwonych, krwinek białych, płytek krwi i osocza. Proszą natomiast o leczenie alternatywne wobec transfuzji. (Patrz: „Strategie alternatywne wobec transfuzji”).

Transplantacja szpiku

Ponieważ Biblia odróżnia szpik kostny od krwi, więc kwestia, czy wyrazić zgodę na jego transplantację, jest sprawą osobistą (Izajasza 25:6).

Uzdrowianie wiarą

Świadkowie Jehowy wierzą w Boga, lecz nie praktykują uzdrawiania wiarą.

Wspomaganie rozrodu

Świadkowie Jehowy uważają, że zapłodnienie *in vitro*, gdy komórka jajowa i nasienie pochodzą od osób niebędących małżeństwem, równa się cudzołóstwu i jest niedopuszczalne (Kapłańska 18:20; Hebrajczyków 13:4). Niedopuszczalne jest również zastępcze macierzyństwo.

Znakowanie krwi

Niektórzy pacjenci będący Świadcami Jehowy zgodzą się, by pobrać im pewną ilość krwi i oznakować ją jakimś związkem w celu ułatwienia różnych testów diagnostycznych.

Więcej informacji

Świadkowie Jehowy mają ogólnosiatową sieć przeszło 1700 Komitetów Łączności ze Szpitalami (KŁS). Udostępnia ona wiarygodne informacje o klinicznych strategiach unikania transfuzji i ułatwia pacjentom będącym Świadcami Jehowy dostęp do opieki zdrowotnej.

Aby skontaktować się z przedstawicielem najbliższego KŁS, wejdź na www.jw.org/pl/medical-library i kliknij „Kontakt z lokalnym przedstawicielem”.

